

З КОГОРТИ ПОДВИЖНИКІВ

19 лютого 2013 р. в Інституті Івана Франка НАН України відбулася наукова конференція, присвячена 90-річчю від дня народження Мирослава Олександровича Мороза (1923–2006) – українського літературознавця, фольклориста, бібліографа, біографа, франкознавця й лесезнавця, дійсного члена Наукового товариства ім. Шевченка, колишнього завідувача відділу франкознавства Львівського відділення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, на базі якого й створено інститут, що виступив організатором цієї конференції. Співорганізаторами заходу стали Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника НАН України та Інститут народознавства НАН України.

Напередодні у Львівській національній науковій бібліотеці імені В. Стефаника НАН України відбулося відкриття виставки праць ученого, де виступили співробітники бібліотеки – заступник директора з наукової роботи *О. Колосовська*, завідувач науково-інформаційного відділу *О. Хараселія* та співробітниця цього ж відділу *М. Пелипець*, завідувач відділу рукописів *М. Дядюк*, а також директор Інституту Івана Франка НАН України *Є. Нахлік*; на завершення донька Мирослава Олександровича *Дарія Гонtareва* поділилася цікавими спогадами про батька.

Конференція, яка проходила у приміщенні Інституту Івана Франка, була поділена на три тематичні блоки: “Життєвий шлях, наукова та епістолярна спадщина, архів Мирослава Мороза”, “Спогади про Мирослава Мороза” та “Актуальні проблеми сучасної української бібліографії, біографістики, джерелознавства, текстології, франкознавства, лесезнавства”. Відкрив конференцію директор Інституту Івана Франка *Є. Нахлік*. Про життєвий і науковий шлях М. Мороза розповіла старший науковий співробітник Інституту *О. Луцишин*. Директор Інституту народознавства НАН України *С. Павлюк* охарактеризував діяльність М. Мороза як бібліографа, окресливши його методику, методологію та стилістику в опрацюванні матеріалів з фольклору, етнографії, народного мистецтва.

У доповіді “Мирослав Мороз – літературознавець” *Є. Нахлік* зазначив, що серед наукових публікацій ученого основну частину складають літературознавчі праці, а улюбленими ділянками в його дослідницьких зацікавленнях стали франкознавство й лесезнавство. Багато уваги присвятив М. Мороз також творчості І. Котляревського. Визначальними ознаками його наукової роботи були фактографічна повнота, системність і фундаментальність. Тож його улюбленими науковими жанрами, в яких він найбільше зробив і здобув найширше визнання, органічно стали бібліографічний покажчик та літопис життя і творчості. На чільному місці – численні персональні бібліографії різних письменників і літературознавців. Удавався також до інших жанрів: посібника-семінарію, упорядкування творів і листів (з примітками), енциклопедичної, текстологічної, джерелознавчої та інтерпретаційної статті, статті-спогаду, наукової рецензії, регіональної літературно-географічної карти, навіть персональної письменницької енциклопедії. У підсумку *Є. Нахлік* наголосив, що літературознавча спадщина М. Мороза становить невід’ємну й неперехідну частину історії української науки про літературу від 1960-х рр. до сьогодні, до того ж частину й досі вартісну і для сучасних дослідників конче потрібну.

Завідувач відділу рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника НАН України *М. Дядюк* поінформувала про архів М. Мороза у фондах відділу рукописів. Завідувач відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України *Г. Бурлака* розповіла про пов’язані з М. Морозом добірки документів у цьому відділі – це переважно його листи до *О. Білецького*, *З. Ґенік-Березовської*, *Б. Лобача-Жученка*, *М. Сиваченка*, *О. Дуна*, *О. Мишанича*. Доповідь наукової співробітниці відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури *А. Дибчи* “Не опускав я рук, працював, як міг...”: Леся Українка та Іван Франко у листах Мирослава Мороза та Олександра Дуна” була присвячена науковим взаєминам між Мирославом Олександровичем та літературознавцем *О. Дуном* (1929–2001).

Засідання “Спогади про Мирослава Мороза” розпочала його донька *Д. Гонtareва*, яка поділилася спогадами про батька. Провідний науковий співробітник відділу етнології сучасності Інституту народознавства НАНУ *Р. Кирчів*, доцент кафедри української літератури імені акад. М. Возняка Львівського національного університету ім. І. Франка *Л. Бондар* та директор Інституту історичних досліджень ЛНУ *Я. Грицак* поділилися своїми спогадами про зустрічі з М. Морозом, наголосили на важливості його праць для наукової роботи.

Засідання “Актуальні проблеми сучасної української бібліографії, біографістики, джерелознавства, текстології, франкознавства, лесезнавства” проходило у формі дискусійного круглого столу. Доцент кафедри бібліотекознавства та бібліографії ЛНУ *Н. Демчук* ознайомила учасників конференції із сучасними напрямками досліджень у царині бібліографознавства; завідувач науково-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки ЛНУ *О. Седляр* у доповіді “Наукова та видавнича робота відділу у 2008–2012 рр.” проаналізувала тематику наукових досліджень та видання наукової бібліотеки, що їх готували працівники відділу. Основну увагу було приділено упорядкуванню та підготовці до друку бібліографічних покажчиків і “Вісника Львівського університету. Серія книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології” та ін. Завідувач відділу наукової бібліографії Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника НАН України, голова комісії бібліографії і книгознавства Наукового товариства ім. Шевченка *Л. Льницька* розповіла про здобутки і плани відділу наукової бібліографії. Завідувач науково-дослідного відділу “Музей “Іван Франко і Київ” Музею видатних діячів української культури *Л. Каневська* поділилася власним досвідом бібліографічного опрацювання франкознавчого доробку, надрукованого в польській пресі. Науковий співробітник відділу української літератури Інституту українознавства ім. І Крип’якевича НАН України *Д. Льницький* висловив слушні міркування стосовно досвіду текстологічної роботи, здобутого під час упорядкування й видання повного зібрання творів Б. І. Антонича. Завідувач відділу франкознавства Інституту Івана Франка НАН України *М. Легкий* підсумував бібліографічні напрацювання вчених з різних установ, з’ясував роль і значення бібліографічного покажчика М. Мороза “Іван Франко. Бібліографія творів” (К., 1966) у розвитку франкознавства, а також у наукових пошуках співробітників та аспірантів Інституту Івана Франка. Водночас указав на прогалини й неточності в цьому виданні, зумовлені насамперед цензурними заборонами.

Загалом наукова конференція, приурочена до ювілею видатного вченого М. Мороза, була організована на високому рівні завдяки вдало продуманій структурі, тематичним напрямкам і залученню до участі в ній фахівців, між якими зав’язалася жвава предметна дискусія. Бібліографічна галузь у ХХІ ст. переживає серйозну кризу, пов’язану з відсутністю фахівців такого рівня, яким був Мирослав Мороз (наразі освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки студентів на кафедрі бібліотекознавства і бібліографії ЛНУ, яка належить до факультету культури і мистецтв, не дозволяє їм навчатися в аспірантурі та захищати дисертації за філологічними спеціальностями). Отже, залишається покладатися лише на ентузіазм учених-філологів, на їх працелюбність, ретельність і самовідданість у праці.

Отримано 14 травня 2013 р.

*Мар’яна Барабаш
м. Львів*

